

Phát triển du lịch Ninh Bình theo hướng bền vững

PHẠM THỊ CAM*

Ninh Bình là tỉnh có nguồn tài nguyên du lịch phong phú với nhiều danh lam thắng cảnh cùng các di tích lịch sử, văn hóa và môi trường sinh thái tự nhiên rất có giá trị. Thời gian qua, Ninh Bình đã tập trung triển khai đồng bộ các giải pháp để phát triển ngành “công nghiệp không khói”. Đặc biệt, Ninh Bình xác định phát triển du lịch bền vững cũng là cách thức để giữ gìn, bảo tồn, tôn vinh giá trị di sản văn hóa, đặc biệt là Di sản văn hóa và thiên nhiên thế giới Quần thể danh thắng Tràng An. Do đó, Tỉnh đã đạt được những thành tựu đáng ghi nhận, dù vẫn còn những hạn chế cần điều chỉnh để phát triển bền vững ngành du lịch.

NHỮNG KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

Sự đa dạng của yếu tố văn hóa và thiên nhiên là lực hút đầu tiên đối với du khách trong và ngoài nước đến với Ninh Bình. Đặc biệt từ khi Quần thể danh thắng Tràng An được UNESCO vinh danh là Di sản văn hóa và thiên nhiên thế giới, Ninh Bình được coi như một điểm sáng trong bản đồ du lịch Việt Nam và được nhiều chuyên trang du lịch quốc tế nhắc đến trong thời gian qua. Chuyên trang du lịch “This is insider” của Mỹ bình chọn Ninh Bình đứng đầu trong 50 địa điểm hấp dẫn, mà bạn phải đến trong năm 2018. Tờ Telegraph nước Anh bầu chọn Ninh Bình là 1 trong 15 địa điểm tuyệt đẹp, nhưng chưa nhiều người biết tới trên thế giới.

Tạp chí Business Insider bình chọn cánh đồng Tam Cốc là 1 trong 5 cánh đồng lúa đẹp nhất Việt Nam. Ninh Bình còn được bình chọn là 1 trong 7 địa danh có cảnh quan đẹp nhất ở Đông Nam Á do Butterfield & Robinson, là một trong những nhà điều hành tour nổi tiếng của Canada bình chọn...

Được ví như “Vịnh Hạ Long trên cạn”, nhưng giá trị của di sản Tràng An còn được kết nối với những giá trị văn hóa lịch sử, như: Cố đô Hoa Lư, chùa Bái Đính, hệ thống núi đá được xem như thành lũy trong quá trình dựng nước và giữ nước của 3 triều đại Đinh - Tiền Lê và Lý ở thế kỷ thứ X. Bên cạnh đó, sự

phát triển của Phật giáo trong giai đoạn này được xem là những giá trị tinh thần ngàn đời của người Việt.

Sức hấp dẫn của du lịch Ninh Bình trong những năm gần đây không chỉ nhờ những lợi thế thiên nhiên sẵn có, mà còn cả ở cách thức hoạt động đầu tư và kinh doanh du lịch của Tỉnh.

Để phát triển du lịch một cách hiệu quả và bền vững, tỉnh Ninh Bình đã đề ra những quan điểm cụ thể. Tỉnh Ninh Bình đặt ra mục tiêu sớm trở thành một trung tâm du lịch trọng điểm của cả nước. Trong đó, xác định du lịch là ngành kinh tế tổng hợp và phát triển du lịch là trách nhiệm của các ngành, các cấp và nhân dân; phát triển du lịch bền vững, từng bước đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn; tập trung đầu tư vào các lĩnh vực lưu trú, vui chơi giải trí, làng nghề, mua sắm; phát triển du lịch gắn với phát triển kinh tế - xã hội; đẩy mạnh xã hội hóa và nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về du lịch.

Để phát triển du lịch, công tác quy hoạch phải đi trước một bước. Xác định được điều đó, trong những năm qua, Ninh Bình đã quan tâm thực hiện tốt các chính sách, pháp luật về quy hoạch, nhằm đảm bảo du lịch phát triển bền vững. Quá trình triển khai thực hiện, Tỉnh đã sớm tham mưu và đề xuất để xin Chính phủ cho phép điều chỉnh Quy hoạch sử dụng đất phục vụ cho phát triển du lịch. Theo đó, diện tích quy hoạch đất có di tích, danh thắng, lịch sử - văn hóa toàn Tỉnh đến năm 2020 là 626ha, chiếm 0,47% cơ cấu đất phi nông nghiệp.

Căn cứ Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch, Sở Du lịch tỉnh Ninh Bình đã chủ động phối hợp với các sở, ngành liên quan tham mưu UBND Tỉnh điều chỉnh, bổ sung, lập quy hoạch chi tiết các khu, điểm du lịch cho phù hợp. Việc thực hiện quy hoạch sử dụng đất liên quan đến kết cấu hạ tầng du lịch, các di tích lịch sử, văn hóa, danh thắng được thực hiện đảm bảo.

* Sở Kế hoạch và Đầu tư tỉnh Ninh Bình

Công tác đầu tư cho phát triển du lịch được đặc biệt quan tâm, cơ sở vật chất hạ tầng phục vụ các hoạt động du lịch từng bước đồng bộ, hệ thống giao thông kết nối các tuyến, điểm du lịch dần được hoàn thiện. Từ năm 2010 đến nay, toàn Tỉnh có 25 dự án đầu tư phát triển du lịch bằng nguồn vốn ngân sách nhà nước, với tổng số tiền trên 3.045 tỷ đồng. Ngoài ra, Tỉnh còn huy động khoảng 12.000 tỷ đồng từ nguồn vốn xã hội hóa để đầu tư 38 dự án du lịch. Nhiều dự án đã đi vào hoạt động, phát huy hiệu quả.

Hiểu rõ sức mạnh của truyền thông, quảng bá, xúc tiến du lịch và xây dựng thương hiệu du lịch Ninh Bình, Sở Du lịch đã tích cực phối hợp với các địa phương, đơn vị liên quan tổ chức nhiều hoạt động, sự kiện giới thiệu quảng bá du lịch của Tỉnh thông qua các hội nghị xúc tiến quảng bá du lịch trong nước và quốc tế; phát hành hơn 15 vạn ấn phẩm, tài liệu, tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng; quảng bá du lịch trên mạng xã hội, trên các chuyên mục du lịch; phối hợp với VNPT Ninh Bình xây dựng và đưa vào khai thác phần mềm “Cổng thông tin du lịch và ứng dụng du lịch thông minh trên thiết bị di động”..., góp phần quảng bá, đưa hình ảnh thiên nhiên và con người Ninh Bình đến với khách du lịch trong và ngoài nước.

Cùng với đó, Tỉnh quan tâm chú trọng xây dựng, phát triển thương hiệu du lịch Ninh Bình và đa dạng hóa sản phẩm du lịch. Đến nay, Ninh Bình có Khu Du lịch Tam Cốc - Bích Động, Khu Du lịch sinh thái Tràng An được Chính phủ công nhận là danh lam thắng cảnh cấp quốc gia; Cố đô Hoa Lư là di tích lịch sử văn hóa cấp quốc gia; Cột kinh chùa Nhất Trụ, sập Long Sàng tại nghi môn nội và nghi môn ngoại đền Đinh Tiên Hoàng (Khu Di tích lịch sử văn hóa Cố đô Hoa Lư) được công nhận là bảo vật quốc gia. Đặc biệt, công tác bảo tồn, phát huy nghệ thuật hát xẩm, hát chèo, văn hóa công chiêng được quan tâm; các sản phẩm làng nghề, làng nghề thủ công truyền thống gắn với phát triển du lịch được triển khai theo đúng Quy hoạch; nhiều đặc sản Ninh Bình đã được công nhận là món ăn nổi tiếng của Việt Nam và kỷ lục châu Á: dê núi Trường Yên, rượu Kim Sơn, nem Yên Mạc, cơm cháy Ninh Bình, mắm tép Gia Viễn..., đã tạo nên những sản phẩm du lịch riêng có của ngành du lịch Ninh Bình.

Với sự đa dạng từ các tuyến du lịch nằm trong khu Quần thể danh thắng Tràng An được UNESCO công nhận Di sản văn hóa và thiên nhiên thế giới trên diện tích 12.252ha, gồm 3 khu bảo tồn: Khu Di tích lịch sử văn hóa Cố đô Hoa Lư, Khu Danh thắng Tràng An - Tam Cốc - Bích Động và Khu rừng nguyên sinh đặc dụng Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình đang xây dựng các tuyến du lịch mới hấp dẫn khách du lịch. Điển hình, Ninh Bình đã xây dựng các tuyến du lịch mới, như: tuyến tham quan số 3 ở Khu Du lịch sinh thái Tràng An; phát triển thêm một số sản phẩm du lịch hấp dẫn mới, như: xây dựng Khu văn hóa nông nghiệp công nghệ cao tại Đồng Giao (thành phố Tam Điệp), du lịch biển Cồn Nổi (huyện Kim Sơn), Khu ngâm khoáng nóng trị liệu (huyện Nho Quan)...

Hiện nay, trên địa bàn Tỉnh, có 24 doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ lữ hành; 583 cơ sở lưu trú du lịch, với tổng số 7.021 phòng, trong đó có 46 khách sạn 1 đến 2 sao với 1.235 phòng ngủ và 13 khách sạn từ 3 sao và tương đương trở lên với 1.310 phòng ngủ. Sở Du lịch đã cấp, đổi 449 thẻ hướng dẫn viên du lịch cho các cá nhân. Trong đó: 89 thẻ hướng dẫn viên du lịch quốc tế, 117 thẻ hướng dẫn viên du lịch nội địa, 243 thẻ hướng dẫn viên du lịch tại điểm; 3 giấy phép kinh doanh dịch vụ lữ hành nội địa theo quy định của Luật Du lịch năm 2017. Hoạt động vận chuyển khách du lịch tại các khu, điểm du lịch thực hiện đảm bảo quy định; các bãi đỗ xe, bến đỗ vận chuyển khách du lịch được các đơn vị đầu tư nâng cấp, cơ bản đảm bảo an toàn, thuận tiện phục vụ khách du lịch.

Công tác quản lý nhà nước về du lịch được tăng cường. Đặc biệt, với quan điểm “Môi trường là yếu tố hết sức quan trọng tạo nên sự lôi cuốn, hấp dẫn và thân thiện đối với mỗi điểm đến”, những năm qua, Ninh Bình đã triển khai đồng bộ các chính sách để phát triển du lịch bền vững, chú trọng phát triển du lịch cộng đồng, gắn sinh kế của người dân với phát triển du lịch đi đôi với bảo vệ môi trường, tài nguyên du lịch; đồng thời, tích cực tuyên truyền phổ biến và hướng dẫn thực hiện tới đông đảo các tầng lớp nhân dân và du khách nâng cao ý thức bảo vệ môi trường tại các khu, điểm du lịch.

Đặc biệt, năm 2018, Ninh Bình đã đứng ra tổ chức nhiều sự kiện lớn của Việt Nam và quốc tế, thu hút hàng triệu du khách trong và ngoài nước đến tham dự, như: Đại lễ 1.050 năm Nhà nước Đại Cồ Việt, Lễ hội Hoa Lư 2018, Lễ hội Tràng An, Tuần du lịch Ninh Bình với chủ đề “Sắc vàng Tam Cốc - Tràng An”, Lễ hội Văn hóa - Thể thao - Du lịch năm 2018...

Vì thế, du lịch đã và đang trở thành ngành kinh tế quan trọng của tỉnh Ninh Bình. Nếu như, năm 2010, tổng số khách đến tham quan tại các khu, điểm du lịch đạt xấp xỉ 3,1 triệu lượt, thì đến năm 2018 đạt trên 7,3 triệu lượt (trong đó, khách nội địa là 6,5 triệu lượt khách, tăng 4,9% so với cùng kỳ năm 2017; khách quốc tế là 876.930 lượt khách, tăng 2,1% so với cùng kỳ năm 2017), tốc độ tăng trưởng bình quân năm đạt 12,05%. Từ sự phát triển của du lịch, đã có khoảng 21.100 lao động được tạo việc làm với thu nhập ổn định; doanh thu

Khu Du lịch
Trăng An,
Ninh Bình

từ du lịch năm 2010 đạt 551,4 tỷ đồng, đến năm 2018 đạt 3.213,3 tỷ đồng, vượt mục tiêu đến năm 2020 là 3.000 tỷ đồng, tốc độ tăng trưởng trung bình giai đoạn 2010-2018 là 25,4%/năm.

Nhịp tăng trưởng tiếp tục trong 6 tháng đầu năm 2019. Toàn Tỉnh ước đón 5.389,4 nghìn lượt khách, tăng 2,17% so với cùng kỳ năm 2018. Trong đó, lượng khách nội địa là 4.937 nghìn lượt, tăng 2%; khách quốc tế là 453 nghìn lượt, tăng 4,1%; Lượng khách lưu trú qua đêm đạt 357 nghìn lượt, tăng 2,2%. Nhờ thế, trong 6 tháng, doanh thu ngành du lịch ước đạt: 2.339 tỷ đồng, tăng 14,09% so với cùng kỳ năm 2018. Ngành du lịch Ninh Bình phấn đấu trong năm 2019, sẽ đón 7,5 triệu lượt khách, trong đó có 940 nghìn lượt khách quốc tế.

NHỮNG HẠN CHẾ VÀ GIẢI PHÁP CẦN THỰC HIỆN

Bên cạnh những thành tựu đạt được, thực tế, sự phát triển của ngành du lịch tỉnh Ninh Bình vẫn còn nhiều khó khăn, trở ngại. Du lịch Ninh Bình vẫn chưa tạo được bước phát triển đột phá để khẳng định du lịch thực sự là ngành kinh tế mũi nhọn; chưa phát triển tương xứng với tiềm năng, lợi thế của địa phương; vấn đề ô nhiễm môi trường tại các điểm du lịch; chất lượng nguồn nhân lực chưa đáp ứng yêu cầu khách du lịch, đặc biệt là khách du lịch quốc tế.

Để từng bước giải quyết những vấn đề trên, phát triển ngành du lịch tỉnh Ninh Bình theo hướng bền vững, cần thực hiện các giải pháp sau:

Thứ nhất, cần tăng cường liên kết, hợp tác giữa các tỉnh, các vùng và lãnh thổ. Đây được xem là giải pháp hữu hiệu

góp phần bổ sung sự đa dạng hóa, tạo ra sức hấp dẫn chung cho các sản phẩm du lịch chất lượng cao. Qua đó, góp phần quan trọng vào việc mở rộng và nâng cao chất lượng phát triển ngành du lịch.

Yếu tố đầu tiên để tạo nên mối liên kết chính là thị trường quảng bá và xúc tiến du lịch, với trọng tâm là xây dựng thương hiệu du lịch cho toàn vùng, xác định tour du lịch mẫu, điển hình của từng địa phương và toàn vùng; kết nối các sự kiện, lễ hội riêng của từng tỉnh, thành phố để tạo ra chuỗi sự kiện du lịch nhằm thu hút và tận dụng tối đa các nguồn khách du lịch.

Để tạo sự phát triển bền vững các địa phương cần chú trọng hợp tác trao đổi kinh nghiệm trong bảo vệ môi trường tại các điểm du lịch, đảm bảo thực hiện nguyên tắc phát triển bền vững, tránh tác động tiêu cực từ con người trong khai thác, kinh doanh du lịch, không để bị "thương mại hóa" hoặc bị lạm dụng cho các mục đích khác khi đầu tư, đặc biệt là trong bảo vệ môi trường, cảnh quan tại các khu di tích lịch sử, sinh thái...

Việc liên kết giữa các địa phương cần tập trung thu hút đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng phục vụ phát triển du lịch theo chuỗi, như: hệ thống kết cấu hạ tầng giao thông, trước mắt là tuyến đường bộ ven biển, tuyến đường cao tốc Bắc - Nam, Quốc lộ 38B, tuyến đường Bái Đính - Mỹ Đình; Phối hợp trong thực hiện chính sách khuyến khích đầu tư kết cấu hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch, đặc biệt là các khu vui chơi giải trí, các khu mua sắm đặc trưng và chất lượng cao, trên cơ sở có sự thống nhất trong quy hoạch sản phẩm du lịch dựa vào lợi thế của mỗi địa phương trong vùng.

Bên cạnh đó, cần tăng cường liên kết đa phương và song phương giữa các địa phương trong thực hiện cơ chế chính sách hỗ trợ phát triển du lịch. Trao đổi kinh nghiệm phối hợp giữa Nhà nước với doanh nghiệp và nhân dân trong huy động vốn, chia sẻ hài hòa lợi ích trong quá trình đầu tư, khai thác kinh doanh. Liên kết đào tạo và phát triển nhân lực có trình độ cao về nghiệp vụ.

Thứ hai, cần chú trọng tuyên truyền và giáo dục ý thức cho cộng đồng, đặc biệt là cư dân trực tiếp tham gia các hoạt động liên quan đến du lịch trong các khu du lịch trọng điểm về văn hóa giao tiếp, văn minh du

lịch, thái độ ân cần niềm nở, giữ gìn cảnh quan môi trường. Đặc biệt, cần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ ngành du lịch của Tỉnh.

Thứ ba, tiếp tục đa dạng các sản phẩm du lịch, tăng tính hấp dẫn, chất lượng để nâng cao khả năng cạnh tranh trong “ngành công nghiệp không khói”. Ninh Bình cần tập trung nghiên cứu, định hướng thị trường, nhóm khách, phân khúc thị trường và cập nhật xu hướng mới trong du lịch để xây dựng sản phẩm du lịch mới, độc đáo, mang những nét đặc trưng riêng có của địa phương. Trong đó, chú trọng khả năng liên kết của các sản phẩm, các khu, điểm du lịch để tạo thành chuỗi các sản phẩm, nhằm gia tăng trải nghiệm của du khách. Đối với các sản phẩm du lịch truyền thống, cần thêm “gia vị” để tăng tính hấp dẫn. Ví dụ tại Khu Du lịch Tam Cốc - Bích Động, trước đây khách sẽ thấy có phần đơn điệu chỉ đi thuyền ngắm cảnh, chụp ảnh lưu niệm, nhưng những ngày trong Tuần lễ Du lịch Ninh Bình 2018, Khu Du lịch Tam Cốc đã được bố trí thêm một số hoạt động, như: hát chèo, làm tăng tính hấp dẫn của tuyến du lịch. Ninh Bình cũng cần nghiên cứu để sản phẩm du lịch phản ánh được đúng bản chất của văn hóa “lúa nước”, tức là thổi hồn Việt vào du lịch thông qua trang phục của người chèo thuyền, người bán hàng...

Bên cạnh các sản phẩm truyền thống, tỉnh Ninh Bình cũng cần nghiên cứu phát triển các công trình nhân tạo, như: công viên nước, biển nhân tạo, dịch vụ tắm ngâm trị liệu chất lượng cao...; xây dựng thêm các sản phẩm du lịch mạo hiểm, như: leo núi và các dịch vụ lưu trú đi kèm.

Các doanh nghiệp làm du lịch cần chủ động liên kết với nhau xây dựng các tour, tuyến du lịch hấp dẫn cung cấp thông tin và kết nối với các công ty du lịch, công ty lữ hành trong nước và quốc tế. Đồng thời, kết

nối với các tỉnh bạn để xây dựng các tuyến du lịch xuyên suốt, dài ngày.

Thứ tư, chú trọng công tác bảo vệ môi trường, gìn giữ di sản. Lượng khách du lịch đến với Ninh Bình ngày một tăng nhanh đã và đang tạo sức ép đến môi trường du lịch. Để nâng cao ý thức giữ gìn vệ sinh môi trường và bảo vệ cảnh quan tại các khu, điểm du lịch, nhất là những khu vực nằm trong vùng di sản thế giới, Ninh Bình cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật về bảo vệ môi trường du lịch, hướng tới du lịch có trách nhiệm, tăng cường chế tài xử phạt vi phạm. Chú trọng công tác quy hoạch các khu du lịch đảm bảo tính khoa học. Cùng với đó, tăng cường năng lực quản lý môi trường. Đẩy mạnh ứng dụng khoa học, kỹ thuật trong công tác bảo vệ môi trường. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát về môi trường; phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan chuyên môn nhằm phát hiện, ngăn chặn và xử lý kịp thời, triệt để những hành vi gây ô nhiễm môi trường trong kinh doanh dịch vụ du lịch, hành vi xâm hại đến môi trường tự nhiên và môi trường xã hội.

Đặc biệt, cần nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền về bảo vệ môi trường trong cộng đồng, tạo sự chuyển biến về nhận thức, ý thức và trách nhiệm xã hội của người dân, doanh nghiệp trong bảo vệ môi trường, phát triển du lịch bền vững...□

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Sở Du lịch tỉnh Ninh Bình (2018, 2019). *Báo cáo tình hình hoạt động ngành du lịch tỉnh Ninh Bình năm 2018 và 6 tháng đầu năm 2019*
2. Giáng Hương (2019). *Ninh Bình từng bước đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*, truy cập từ <http://baoninhbinh.org.vn/ninh-binh-tung-buoc-dua-du-lich-tro-thanh-nganh-kinh-te-mui-nhon-20190618081749371p15c43.htm>
3. Mai Lan (2019). *Thực hiện đồng bộ, hiệu quả chính sách, pháp luật về phát triển du lịch*, truy cập từ <http://baoninhbinh.org.vn/thuc-hien-dong-bo-hieu-qua-chinh-sach-phap-luat-ve-phat-trien-du-lich-201908050759612p15c43.htm>

QUẢNG CÁO SỐ 23

THÁNG
08/2019

KINH TẾ VÀ DỰ BÁO

1. Công ty Cổ phần Nước sạch và Vệ sinh nông thôn tỉnh Hải Dương.....	Bìa 2
2. Công ty Cổ phần đầu tư SX XNK Trường Giang.....	Bìa 3
3. Nhà hát Chèo Hải Dương.....	Bìa 4
4. Ủy ban Nhân dân huyện Ninh Giang.....	Trang trong
5. Ủy ban Nhân dân huyện Thanh Hà.....	Trang trong
6. Ủy ban Nhân dân xã Thái Thịnh.....	Trang trong
7. Ủy ban Nhân dân TP. Chí Linh.....	Trang trong